

VERASET İLAMININ İPTALİ

Veraset ilamı bir diğer adı ile mirasçılık belgesi, murisin (miras bırakanın, ölenin) mirasçılarını gösteren resmi bir belgedir. Ölüm halinde, murisin mirasçılarını, yani mirasçılık hakkına kimlerin sahip olduğunu, mirasçıların hangi oranda miras bırakanın terekesinde (malvarlığında) hak sahibi oldukları bu belgede gösterilir. Veraset ilamında adı mirasçı olarak geçenler, kendilerine gösterilen oranda murisin mirasından pay almaya hak kazanacaklardır. Bu kapsamda örneğin murisin gayrimenkul mevcutsa, yine bankada bir para varsa, ya da araç, ziynet eşyası ve diğer taşınır malları varsa bu mallar/paralar veraset ilamında belirtilen oran uyarınca bölüştürülecektir.

Mirasçılık belgesi vermeye iki makam yetkilidir. Bu makamlar; noter ve Sulh Hukuk Mahkemesidir. Aynı husus Türk Medeni Kanun'un 589. Maddesinde şu şekilde düzenlenmiştir: *Başvurusu üzerine yasal mirasçı oldukları belirlenenlere, sulh mahkemesince veya noterlikçe mirasçılık sıfatlarını gösteren bir belge verilir.*

Mirasçılık belgesi almak için tüm mirasçıların birlikte başvurmasına ya da farklı zamanda başvursalar dahi tüm mirasçıların aynı makama başvurma zorunluluğu kanunda öngörülmediği için farklı yerdeki farklı makamlara (bu makamlar sulh hukuk mahkemesi ya da noter olmalıdır.) başvuru ile mirasçılardan her biri diğerlerinden bağımsız olarak mirasçılık belgesi alabilir. Nereden ne zaman alınırsa alınsın mirasçılık belgesinde ulaşılan sonucun aynı olmasının gerekmesine rağmen; mirasçı sayısının fazla olması, mirasçılık belgesinin farklı yerlerden alınması veya başka sebeplerden dolayı çıkarılan mirasçılık belgelerindeki miras paylarının farklılıklar göstermesi de mümkündür. Bu halde farklı makamların farklı miras payı belirlemesi söz konusu olmakta ve bu durum mirasın paylaşımında sıkıntılar yaşanmasına yol açabilmektedir. Bu halde yapılacak iş, hatalı/hukuka aykırı olduğu düşünülen mirasçılık belgesinin iptalini dava etmek olup anılan davaya mirasçılık belgesinin iptali davası denir. Söz konusu davanın kanuni dayanağı yine TMK'nın 589. Maddesidir. TMK, m. 589/3'e göre: *"Mirasçılık belgesinin geçersizliği her zaman ileri sürülebilir"*

Kanun lafzından da açıkça görüldüğü gibi mirasçılık belgesinin iptalini dava etme herhangi bir süreye bağlı değildir. Davanın davacısı mirasçılık belgesinin hatalı olduğunu ileri süren taraf, davalısı ise tüm mirasçılardır. Görevli mahkeme Asliye Hukuk Mahkemesi olup, yetkili mahkeme ise ölen kişinin son yerleşim yeri mahkemesidir.

İLGİLİ YARGITAY KARARLARI

1. YARGITAY 7. HUKUK DAİRESİ, E. 2011/3936 K. 2012/1595 T. 8.3.2012

Hukukumuzda mirasçılık belgesi verilmesi istemine ilişkin davaların kural olarak hasımsız olarak ve çekişmesiz yargı yolu ile görülüp sonuçlandırılması gerekir. Resen araştırma prensibi egemen olan bu tür davalarda davacı taraf sadece miras bırakanın öldüğünü, kendisinin soybağı, evlilik veya evlat edinme nedeniyle miras bırakanın mirasçısı olduğunu ve dava dilekçesindeki diğer iddialarını kanıtlamak zorundadır. Nüfus aile kayıtlarını getirterek miras bırakanın diğer mirasçılarını tespit etmek ve tüm mirasçılarının miras paylarını belirlemek ise hakimnin görevidir. Mirasçılarının ve paylarının belirlenebilmesi için gider yapılması gerektiğinde bu giderlerin davacı tarafça karşılanması gerektiği kuşkusuzdur.

Mirasçılık belgesinin iptali davalarında ise mirasçılar arasında zorunlu arkadaşlık bulunmaktadır. Dava sonucunda verilecek hükümle hukuksal durumları etkilebileceğinden bu tür davalarda iptali istenilen mirasçılık belgesinde mirasçı olarak gösterilen kişiler ile, ölmüşlerse bunların mirasçılarının davada taraf olmaları zorunludur. Taraf koşulu kamu düzenine ilişkin olup taraflarca öne sürülmesi dahi mahkemelerce kendiliğinden incelenmesi gerekir. Mirasçılık belgesinin iptali davalarında da davacı taraf miras bırakanın mirasçısı olduğunu, iptali istenilen mirasçılık belgesinde mirasçı olarak gösterilmediğini ve pay verilmediğini veya mirasçı gösterilmesine rağmen mirastan kendisine olması gerekenden daha az pay verildiğini, bu nedenle önceki günlük mirasçılık belgesinin hatalı olduğunu kanıtlamak zorundadır. Bu tür davalarda da miras bırakanın diğer mirasçılarını tespit etmek ve mirasçılarının miras paylarını belirlemek hakim görevidir.

2. YARGITAY 7. HUKUK DAİRESİ E. 2012/8699 K. 2012/9564 T. 19.12.2012

DAVA: Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen hükmün, Yargıtayca incelenmesi davacı B.D. tarafından istenilmekle, temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldı. Dosya incelendi, gereği görüldü:

KARAR: Dava, mirasçılık belgesinin iptali ile yenisinin verilmesi istemine ilişkindir.

Mahkemece davanın kabulüne karar verilmiş ise de, varılan sonuç dosya içeriğine ve yasal düzenlemelere uygun düşmemiştir.

Davanın açıldığı tarihte yürürlükte bulunan 6100 sayılı HMK'nun 1.maddesinde mahkemelerin görevinin kanunla belirleneceği, 2. maddesinde ise dava konusunun değer ve miktarına bakılmaksızın malvarlığı haklarına ilişkin davalar ile şahıs varlığına ilişkin davalarda görevli mahkemenin aksine bir düzenleme bulunmadıkça Asliye Hukuk Mahkemesi olduğu belirtilmiştir. Aynı Kanunun 4/1-ç maddesinde, Sulh Hukuk Mahkemesi veya Sulh Hukuk Hakiminin bu kanun ile diğer kanunların Sulh Hukuk Mahkemesini görevlendirdiği davaları göreceği açıklanmıştır. Öte yandan; aynı Kanunun 383. maddesinde çekişmesiz yargı işlerinde görevli mahkemenin aksine bir düzenleme olmadığı sürece Sulh Hukuk Mahkemesi olduğu belirtilmiş, 382/2-c maddesi hükmünde ise miras hukukundaki çekişmesiz yargı işleri belirtilirken mirasçılık belgesinin verilmesi istemine ilişkin davalar da bu kapsamda sayılmış ne var ki; mirasçılık belgesinin iptali istemiyle açılan davalar hakkında düzenleme yapılmamıştır.

O halde; mirasçılık belgesinin iptali davalarının hasımlı olarak açıldığı, sonucunun tarafları açısından kesin hüküm oluşturduğu dikkate alındığında çekişmeli yargı kapsamında kalan davalardan olduğu, bu nedenle 6100 sayılı HMK'nun yürürlüğe girdiği 01.10.2011 tarihinden sonra açılan mirasçılık belgesinin iptali davalarına bakmakla görevli mahkemenin Asliye Hukuk Mahkemesi olduğu kuşkusuzdur. Görev kamu düzenine ilişkin olduğundan taraflarca öne sürülmesi bile mahkemelerce kendiliğinden dikkate alınması gerekir.

Hal böyle olunca; mahkemece açıklanan bu hukusal olgular gözönüne alınarak davanın görev nedeniyle reddine, dosyanın görevli Asliye Hukuk Mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekirken yasal düzenlemelere aykırı şekilde işin esası hakkında karar verilmesi isabetsiz,

SONUÇ: Davacı B.D'nin temyiz itirazları bu nedenle yerinde görüldüğünden kabulü ile hükmün BOZULMASINA, bozma nedenine göre sair temyiz itirazlarının incelenmesine şimdilik yer olmadığına, peşin alınan harcın istek halinde davacı B.D.'ye iadesine, 19.12.2012 gününde oybirliği ile karar verildi.

3. YARGITAY 2. HUKUK DAİRESİ, E. 2003/4878 K. 2003/5718 T. 21.4.2003

DAVA: Taraflar arasındaki davanın yapılan muhakemesi sonunda mahalli mahkemece verilen ve yukarıda tarih numarası gösterilen hüküm temyiz edilmekle evrak okunup gereği görüşülüp düşünüldü:

KARAR: Davacı Seferihisar Sulh Hukuk Mahkemesinden verilen 1997/102 sayılı veraset ilamının iptaline, yeniden verasetin subutuna karar verilmesini istemiştir. Husumetin sözü edilen veraset ilamındaki tüm kişilere ölmüşlerse mirasçılara yöneltilmesi, gösterdikleri takdirde delillerinin de toplanması sonucu uyarınca karar verilmesi gerekir. Açıklanan husus üzerinde durulmadan işin esasının incelenmesi usul ve yasaya aykırıdır.

SONUÇ: Temyiz edilen hükmün gösterilen sebeple BOZULMASINA, bozma sebebine göre diğer yönlerin incelenmesine yer olmadığına, temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine, 21.04.2003 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Biçer Hukuk& Danışmanlık
Av. Abdullah Bilici
biliciabdullah@gmail.com